

Корендій (Карнаух) Юлія

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Крисько Ж.Л.)

ПОНЯТТЯ І СУТЬ БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ

Поняття «бізнес-процес» трактується авторами по-різному. Аналіз наукової літератури [1; 2; 3; 4] дозволив представити основні визначення поняття «бізнес-процес», які зведені в табл. 1.

Таблиця 1

Трактування категорії «бізнес-процес»

№ п/п	Автор	Визначення, опис бізнес-процесу
1	Н. М. Абдікеев, А. Д. Кисельов	Операція, включена в систему операцій, метою якої є виробництво і постачання послуг/товарів операціям, що входять в систему, а також іншим системам.
2	Т. Давенпорт	Структурована кінцева безліч дій, спроектованих для виробництва специфічної послуги (продукту) для конкретного споживача або ринку.
3	В. Г. Еліферов, В. В. Репін	Стійка, цілеспрямована сукупність взаємозв'язаних видів діяльності, яка за певною технологією перетворить входи у виходи, що представляють цінність для споживача.
4	І. І. Мазур, В. Д. Шапіро	Структурована послідовність дій з виконання певного виду діяльності на всіх етапах життєвого циклу предмету діяльності – від створення концептуальної ідеї через проектування до реалізації і результату.
5	М. Хаммер і Дж. Чампі	Набір операцій, які, узяті разом, створюють результат, що має цінність для споживача. Бізнес-процес окреслюється як «сукупність різних видів діяльності, в рамках якої «на вході» використовуються один або більш за види ресурсів, і в результаті цієї діяльності на «виході» створюється продукт, що представляє цінність для споживача.

Примітка. Узагальнено автором

Зазначимо, що стандарти якості ISO 9000, які використовуються у більш ніж ста країнах світу, у тому числі і в Україні дають свою характеристику процесу. «Міжнародні стандарти сімейства ISO 9000 ґрунтуються на розумінні того, що будь-яка робота виконується як процес (рис. 1). Кожен процес має вхід і вихід як результат процесу. Кожен процес включає трудові та інші ресурси. Вихід окреслюється як продукція, матеріальна або нематеріальна» [5].

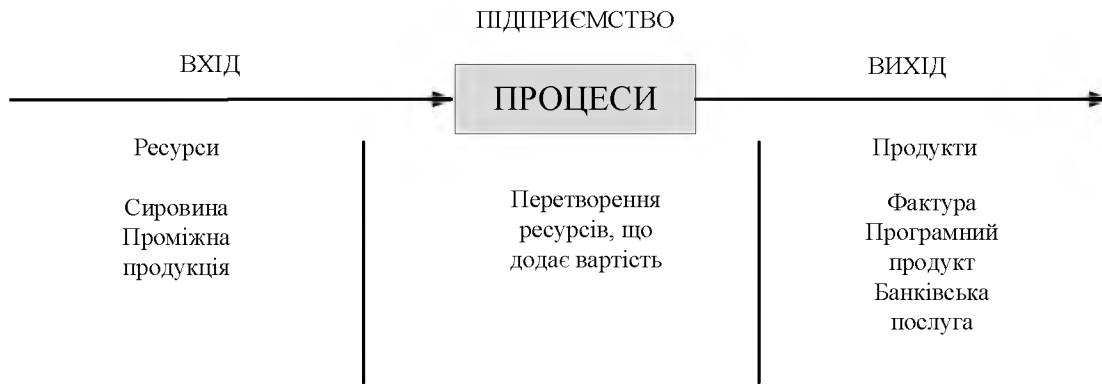

Рис. 1. Уявлення про процес в стандарті ISO 9000

Примітка. Наведено за [5].

Зазначимо, що важливий внесок в уточнення поняття «бізнес-процес» зробив С. В. Рубцов. Узагальнивши основні трактування цього поняття, даний науковець зробив такі висновки [6]:

- в якості відмінних властивостей бізнес-процесу не можна вважати ознаки «дія над ресурсами» і «збільшення вартості», оскільки це властиво будь-якому процесу без виключення;
- усім бізнес-процесам підприємства властивий економічний зміст, оскільки у кожного процесу є свій споживач, виконавець і продукт;
- «додаткова вартість» розглядається не як ознака бізнес-процесу, оскільки сам бізнес-процес не завжди формує додаткову вартість, а робить це тільки в «додатковий час»;
- не є ознакою бізнес-процесу «споживча вартість» продукту бізнес-процесу, оскільки її або важко оцінити, або таке оцінювання показує мінливість споживчої вартості в широкому діапазоні;
- один продукт бізнес-процесу може мати протилежну цінність для різних споживачів.

Отже, під «бізнес-процесом» розуміємо сплановану орієнтовану в часі систему зі своїми входами і виходами, чіткою межею, структурними елементами якої виступають взаємозв'язані процедури і потоки інформації, що виробляють певний результат, адресований конкретному споживачеві. При цьому, кожен бізнес-процес має конкретну досяжну мету і вирішувати для здійснення даної мети завдання. Межі бізнес-процесу визначаються організаційною структурою, що існує на підприємстві.

Використані джерела

1. Абдикеев Н. М., Данько Т.П., Ильдеменов С. В., Киселев А. Д. Реинжиниринг бизнес-процесов. Х.: Изд-во Эксмо, 2005. 592 с.
2. Елиферов В. Г., Репин В. В. Бизнес-процессы: Регламентация и управление. О.: ИНФРА-М, 2004. 319 с.

3. Робсон М., Уллах Ф. Практическое руководство по реинжинирингу бизнес-процессов. Х.: Аудит, 2007. 224 с.
4. Хаммер М., Чампи Дж. Реинжиниринг корпорации: Манифест революции в бизнесе. Спб. 332 с.
5. Костецкий Н. Ф., Янковский Е. Я. Реструктуризация как инструмент экономического оздоровления предприятий и организаций строительного комплекса. Экономика строительства. 2012. № 8. С. 33-42.
6. Рубцов С. В. Уточнення поняття «бізнес-процес». Менеджмент. 2011. № 6. С. 20-24.

Корильчук Віталій

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Крисько Ж.Л.)

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ СТРУКТУРНИХ ЗМІН НА ПІДПРИЄМСТВІ

Нині вітчизняні підприємства здійснюють активні дії, котрі спрямовані на пошук шляхів та механізмів адаптації до динамічного та нестійкого зовнішнього середовища. Як відомо, прискорення науково-технічного прогресу, інформатизація суспільства та посилення конкуренції на всіх рівнях господарювання спонукають підприємства швидко та своєчасно адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. Зазначимо, що проявом такої адаптації є прискорення організації випуску нової, якісної, конкурентоспроможної продукції, заміна фізично та морально застарілих основних засобів на останні досягнення науки та техніки, впровадження у виробничий процес енерго- та ресурсозберігаючих технологій [1].

Наявність в економічній літературі різних поглядів на вирішення проблеми проведення структурних змін на підприємстві свідчить про доцільність всебічного вивчення питань сутності цього поняття стосовно його використання в сфері економіки.

Уперше зміст поняття «структурні зміни» було розроблено Ч. Дарвіном і з того часу його трактування набувало різного значення (рис. 1), кожний вкладав в нього різний зміст.

Варто зазначити, що до сьогодні не склалося єдиної точки зору щодо сутності поняття «структурні зміни». Відомі такі її прояви, як еволюція, звикання, навчання й самонавчання, організація, самоорганізація. Так, структурні зміни окреслюються як збереження підприємства в умовах зовнішнього середовища в результаті зміни характеру відносин із зовнішнім середовищем і трансформації внутрішньої організації підприємства. З іншого